

**Brüssel, 13. juuli 2026
(OR. en)**

11840/26

**ENT 195
MI 773
CHIMIE 100
IND 483
COMPET 948
SAN 587
ENV 938**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	10. juuli 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	D(2026) 105447
Teema:	KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../..., XXX, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa pliid sisaldavate haavlite osas

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument D(2026) 105447.

Lisatud: D(2026) 105447

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, **XXX**
D105447/07
[...] (2026) **XXX** draft

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../...,

XXX,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa pliid sisaldavate haavlite osas

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../...,

XXX,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa pliid sisaldavate haavlite osas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ,¹ eriti selle artikli 68 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisas on kehtestatud teatavate ohtlike ainete, segude ja toodete tootmise, turule viimise ja kasutamise piirangud. Kõnealuse lisa kanne 63 sisaldab piirangut plii (CASi nr 7439-92-1, EÜ nr 231-100-4) ja pliiühendite (edaspidi „plii“) suhtes, sealhulgas komisjoni määrusega (EL) 2021/57² kehtestatud piirangut pliid sisaldavate haavlite suhtes märgaladel või nende ümbruses.
- (2) Määrusega (EÜ) nr 1272/2008³ on plii klassifitseeritud veeorganismidele väga mürgiseks aineks ja reproduktiivtoksiliseks aineks, sest see avaldab kahjulikku mõju viljakusele ning loote ja lapse närvisüsteemi arengule, tuues kaasa püsivad kahjustused ja intelligentsuskoefitsiendi (IQ) vähenemine. Ei ole tehtud kindlaks ohutut piirmäära, millest väiksema sisalduse korral ei mõjuks plii inimeste tervisele kahjulikult. Täiskasvanute puhul seostatakse pliid ka suurenenud südame-veresoonkonna, neeru- ja kesknärvisüsteemi haiguste ohuga. Lisaks võib kokkupuutel pliiga olla mitmesugune akuutselt või krooniliselt toksiline mõju loomadele, eriti lindudele, põhjustades ka surma⁴.

¹ ELT L 396, 30.12.2006, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>.

² Komisjoni 25. jaanuari 2021. aasta määrus (EL) 2021/57, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa seoses pliid sisaldava laskemoonaga märgaladel või nende ümbruses (ELT L 24, 26.1.2021, lk 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/57/oj>).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>).

⁴ Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC), taustdokument arvamusele XV lisa kohase toimiku kohta, milles tehakse ettepanek kehtestada piirangud pliid sisaldavate haavlite suhtes, lk 3, <https://echa.europa.eu/documents/10162/28acf817-61a6-3ca6-4e85-a71ef0e07740>.

- (3) Liit ja selle liikmesriigid on metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni⁵ osalised. Mürgituste ennetamise tööühm (PPWG) on töötanud välja „Suunised rändlindude mürgitamise ohu ennetamiseks“ (edaspidi „suunised“), mis võeti 2014. aastal vastu metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni osaliste resolutsiooniga 11.15. Suunistes soovitatakse lõpetada järk-järgult pliid sisaldava laskemoona kasutamine kõigis elupaikades ja pliist õngeraskuste kasutamine nendes piirkondades, kus rändlindudel on eriti suur oht saada pliimürgitus.
- (4) Komisjon palus 16. juulil 2019⁶ Euroopa Kemikaaliametil (edaspidi „amet“) vastavalt määruse (EL) nr 1907/2006 artikli 69 lõikele 1 koostada toimik (edaspidi „XV lisa kohane toimik“), et vähendada ohte, mida põhjustavad inimeste tervisele ja keskkonnale i) pliid sisaldav laskemoon, sealhulgas haavlid, mida kasutatakse maa-aladel, mis ei ole märgalad, ja pliid sisaldavad kuulid, mida kasutatakse nii märgaladel kui ka muul maastikul, ning ii) pliid sisaldavad kalastustarbed. Volitused ei laienenud laskemoonale, mida kasutatakse siseruumides või mida kasutavad politsei, relvajõud ja muud julgeolekujõud.
- (5) Amet avaldas 24. märtsil 2021 XV lisa kohase toimiku,⁷ milles järeldatakse, et plii kasutamisest laskemoonas ja kalastustarvetes tuleneb keskkonnale ja inimeste, eelkõige haavatavate elanikkonna rühmade, näiteks laste tervisele oht, mis ei ole piisavalt ohjatud ja millega tuleb tegeleda liidu tasandil. Oht keskkonnale seisneb selles, et kui linnud või loomad neeleavad alla kogumata jäänud pliipõhise laskemoona, pliipõhise raskuse (edaspidi „pliiiraskus“) või pliipõhise peibutise (edaspidi „pliipeibutis“), mida on kasutatud jahipidamises, laskespordis või kalapüügis, põhjustab see neile mürgituse ja tihti ka nende surma. Sportlasketiirudes kogunev plii võib ka reostada pinnavee, imenduda selle kaudu kohalikku vooluveekokku ja mõjutada põhjavett, mis võib mürgitada inimesi, kariloomi ja elusloodust. Amet järeldas ka, et pliist laskemoonaga tapetud loomade liha tarbimine võib ohustada inimeste tervist, eriti seitsmeaastaste ja nooremate laste puhul; samuti võib ohustada inimeste tervist pliist laskemoona, pliiiraskuste ja pliipeibutiste valmistamine kodus.
- (6) Kui lasketegevuse ja kalastuse tulemusena eraldub liidus ka edaspidi samal määral pliid nagu praegu, viiakse ameti hinnangul järgmise 20 aasta jooksul keskkonda umbes 876 000 tonni pliid. Sellega kaasneb vähemalt järgmine: i) 135 miljonil linnul on oht saada mürgitus pliihaavlite allaneelamise tõttu, ii) 14 miljonil linnul on oht saada mürgitus tarbitavas toidus sisalduva plii allaneelamise tõttu ning iii) 7 miljonil linnul on oht saada mürgitus raskuste ja peibutiste allaneelamise tõttu. Lisaks on ameti hinnangul igal aastal umbes 13,8 miljonil inimesel, kelle pereliikmed tegelevad jahipidamisega, sealhulgas 1,1 miljonil seitsmeaastasel või nooremal lapsel, ulukilihast tulenev pliiiga kokkupuute oht.
- (7) Seoses sellega tegi amet ettepaneku piirata plii sisaldust laskemoonas ja teatavates kalastustarvetes ning muu hulgas piirata haavlite turule viimist ja kasutamist, kui nende pliiisaldus on 1 % või rohkem, ning piirata muude lendkehade kui haavlite (näiteks kuulide ja pneumorelva diabloolide) kasutamist, kui nende pliiisaldus on 1 % või rohkem. Lisaks tegi amet ettepaneku kehtestada nende toodete jaemüüjatele teavitamiskohustus ja laskemoona tarnijatele märgistuskohustus. Kavandatud piirangu eesmärk on vähendada piirangu kehtestamisele järgneva 20 aasta jooksul plii heidet

⁵ <https://www.cms.int/en/convention-text>.

⁶ https://echa.europa.eu/documents/10162/17233/rest_lead_ammunition_COM_request_en.pdf.

⁷ Euroopa Kemikaaliamet, XV lisa kohane piiranguaruanne – plii kasutamine välitingimustes lasketegevuses ja kalastusel, 24. märts 2021, <https://echa.europa.eu/documents/10162/da9bf395-e6c3-b48e-396f-afc8dcef0b21>.

umbes 630 000 tonni võrra. See vähendaks plii heidet 72 %, võrreldes olukorraga, kus kavandatud piirangut ei kehtestata. Piiranguga hoitaks liidus aastas ära ka umbes 7 000 lapse IQ vähenemine, mis võimaldaks hoida tervishoiukuludelt kokku umbes 70 miljonit eurot aastas.

- (8) Amet esitas XV lisa kohases toimikus järeltule, et muu jahilaskemoon, nagu teras- ja vismutaavlid ning vask- ja valgevaskkuulid, on i) laialdaselt kättesaadavad, ii) tehniliselt teostatavad, iii) hinna poolest võrreldavad pliist laskemoonaga ning iv) parema ohu-, keskkonna- ja riskiprofiiliga kui pliist sisaldav laskemoon. Laskespordis kasutatavate haavlite osas leidis amet, et plii saaks asendada terasega ja seejuures säilitada võrreldava toimivuse, kuid selliseks üleminekuks oleks vaja asjaomaste rahvusvaheliste laskespordiliitude heakskiitu. Seevastu pliiikuulide ja pneumorelva pliiidiaboolide alternatiivid ei ole laskespordis kasutamiseks sama head kui pliiikuulid. Amet märkis, et teatud juhtudel on pliid praegu raske asendada, näiteks väikesekaliibrilises kesktule laskemoonas, ääretule laskemoonas, pneumorelvade laskemoonas, eestlaetavate vintpüsside laskemoonas, täismantelkuulides ja avatud otsaga täpsuskuulides.
- (9) Amet soovitas lükata edasi piirangute kohaldamise muude XV lisa kohase toimikuga hõlmatud toodete suhtes ning teavitamis- ja märgistamiskohustuse alguse, et ettevõtjad saaksid kohaneda uute eeskirjadega ja võtta vajalikke riskijuhtimismeetmeid. Amet tegi ettepaneku kehtestada enne haavlite turule laskmise ja jahipidamises kasutamise keelamist viieaastase üleminekuperioodi ning lükata muude lendkehade kui haavlid jahipidamiseks kasutamise keelu jõustumine edasi järgmiselt: suurekaliibriliste lendkehade puhul 18 kuuks ja väikesekaliibriliste lendkehade puhul viieks aastaks.
- (10) Amet tegi ettepaneku teha erand keelust kasutada laskespordis pliiikuule sellistes sportlasketiirudes, kus võetakse asjakohaseid riskijuhtimismeetmeid ja kus puudub põllumajanduslik tegevus. Amet ei toetanud valikuliste erandite tegemist pliihaavlite turule laskmise ja laskespordis kasutamise keelust. Amet toetas pliihaavlite laskespordis kasutamise keelamist, kuid nägi ette ka võimaluse teha valikulisi erandeid. Lisaks analüüsis amet eranditest tulenevat tulu ja kulu juhuks, kui komisjon ei toeta keelu kehtestamist, vaid nõuab mõjuhinnangut pliihaavlite laskespordis kasutamise edasise lubamise kohta, kui teadaolevad ohud inimeste tervisele ja keskkonnale viiakse miinimumini. Valikulise erandi võimaldamise tingimused on järgmised: i) laskespordilastele loanõude kehtestamine liikmesriikides; ii) lasketiirudele kasutusloa nõude kehtestamine liikmesriikides; iii) lasketiirus lastud pliihaavlite sagedane kokkukorjamine rohkem kui 90 % ulatuses; iv) rangete meetmete kehtestamine vee kaitsmiseks pliiga saastumise eest ja tekkinud saaste kõrvaldamiseks; v) põllumajandusliku tegevuse keelamine lasketiirudes; vi) tingimuste iii–v täitmise dokumenteerimine; vii) hoiatuse märkimine padrunitele ja padrunipakenditele; viii) liikmesriikide kohustamine teatada komisjonile loaga kasutajate ja kasutusloaga lasketiirude arv ning viimaste territooriumil kasutatud pliihaavlite kogus.
- (11) Amet märkis, et piirangut ei tohiks kohaldada siseruumides laskmise ega politsei ja sõjaväe poolt ning julgeolekueesmärkidel kasutamise suhtes, nagu on märgitud ka komisjoni 16. juuli 2019. aasta taotluses ametile, ega ka katsetamise ning teadus- ja arendustegevuse käigus kasutamise suhtes.

- (12) Pärast XV lisa kohast toimikut käsitlevat avaliku konsultatsiooni lõppu vaatas amet oma algse ettepaneku konsultatsiooni käigus saadud märkute alusel läbi⁸. Eelkõige tegi ta ettepaneku suurendada muude lendkehade kui vaske või vasesulameid sisaldavate haavlite lubatud pliisisaldust vähem kui 1 % massist vähem kui 3 %-le massist. Ettepaneku mõte on lubada ka tulevikus kasutada messingist (vasesulamist) valmistatud alternatiivset laskemoona, mis praegu sisaldab pliid kuni 3 %. XV lisa kohase toimiku läbivaatamise tulemusel nähakse ette ka uusi erandeid hülgejahiks kasutatavatele kuulidele ja jahipidamiseks kasutatavatele täismantelkuulidele, kui täidetakse teatavad tingimused.
- (13) Praegu on vaid vähestes liikmesriikides kehtestatud sätted, millega keelatakse plii kasutamine jahipidamisel ja välilaskmisel, et vähendada pliiheidet ja kokkupuudet pliiga. XV lisa kohasest toimikust ilmneb, et pliid sisaldava laskemoona kasutamisest tulenevate ohtude kõrvaldamise ühtlustamise huvides tuleb meetmeid võtta liidu tasandil.
- (14) 2. juunil 2022 võttis ameti riskihindamise komitee (RAC) vastu määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 70 kohase arvamuse XV lisa kohase toimiku kohta. Oma arvamuses nõustus RAC ameti järeldusega, et pliist laskemoona, sealhulgas haavlite kasutamine jahipidamisel ja välilaskmisel põhjustab mitmesuguseid ohte inimeste tervisele ja keskkonnale. RAC jõudis järeldusele, et ameti kavandatud piirang on tuvastatud ohtudega tegelemiseks kõige asjakohasem liidu tasandi meede.
- (15) RAC oli kindlalt seisukohal, et üleminekuperiood haavlite jahipidamisel kasutamise piiramiseks peaks olema lühem kui ameti väljapakutud viis aastat, kuna pliihaavlite kasutamine märgaladel on kogu liidu ulatuses juba reguleeritud ja lühem üleminekuperiood vähendab plii sattumist keskkonda.
- (16) RAC ei toetanud valikuliste erandite tegemist pliihaavlite turule laskmisele ja nende laskespordis kasutamisele. Ta leidis, et kavandatud piirangu ning komisjoni määrusega (EL) 2021/57 märgaladel ja nende ümbruses kasutatavate haavlite pliisisaldusele kehtestatud piirangu täitmine oleks keeruline, kui sellised valikulised erandid kehtestataks. RAC märkis, et kui neid erandeid siiski lubatakse, toetab ta ameti sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC) soovitusi, et erand peaks piirduma haavlitega, mille suurus jääb vahemikku 1,9–2,6 mm.
- (17) RAC toetas ameti kavandatud pliist laskemoona märgistus- ja teavitamisnõudeid. Samas soovitas RAC segaduse vältimiseks tõsta plii sisalduse piirmäära, millest alates nõudeid kohaldatakse, 0,3-lt 1-le protsendile massist, et viia see kooskõlla piirmääraga, millest alates on turule viimine ja kasutamine keelatud.
- (18) 1. detsembril 2022 võttis RAC ameti tegevdirectori taotlusel ja kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006⁹ artikli 77 lõike 3 punktiga c vastu täiendava arvamuse. Selles analüüsi uuesti RACi hinnangut Euroopa Toiduohutusameti esitatud konkreetsele andmekogumile, mis käsitleb ulukilihas sisalduvat pliid ja ulukiliha tarbimist inimeste poolt. RAC kordas oma järeldust, et ulukilihas sisalduv plii võib jahimeeste perede

⁸ Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC), taustdokument arvamusele XV lisa kohase toimiku kohta, milles on tehtud ettepanek piirata plii kasutamist välitingimustes lasketegevuses ja kalastusel, lk 20, <https://echa.europa.eu/documents/10162/14c4fceb-31b4-aea2-a9b5-75cdccf8013f>.

⁹ Riskihindamise komitee (RAC), Euroopa Kemikaaliameti tegevdirectori taotlus vastavalt REACH-määruse artikli 77 lõike 3 punktile c koostada täiendav arvamus toimiku kohta, milles käsitletakse plii kasutamise piiramist välitingimustes lasketegevuses ja kalastusel, 1. detsember 2022, <https://echa.europa.eu/documents/10162/e0a5c108-a7ed-dbd3-67ce-d00a6470d8ce>.

lastele olla mõõdukalt kuni suurel määral ohtlik, kuid oht täiskasvanutele on tõenäoliselt väike.

- (19) 2. detsembril 2022 võttis SEAC vastu määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 71 lõike 1 kohase arvamuse. Selles jõuti järeldusele, et kavandatud piirang on RACi tuvastatud ohtudega tegelemiseks kõige asjakohasem liidu tasandi meede, tingimusel et selle tingimusi muudetakse SEACi ettepaneku kohaselt. Järelduses on võetud arvesse seda, et meetmest saadav sotsiaal-majanduslik kasu oleks proportsionaalne sotsiaal-majanduslike kuludega.
- (20) SEAC toetas riskihindamise komitee seisukohta, et üleminekuperiood enne pliihaavlite jahipidamisel kasutamise piiramist peaks olema oluliselt lühem kui ameti pakutud viis aastat, sest puuduvad piisavad tõendid selle kohta, et jahipidamisel kasutatavate pliihaavlite asendamiseks vajaliku alternatiivse laskemoona tootmismahu suurendamiseks kulub viis aastat. Olemasoleva teabe alusel võib väita, et jahipidamisel kasutatavate pliihaavlite kogused on võimalik asendada varem. Kuna SEACil puudusid sisulised ja usaldusväärsed andmed, mille põhjal saaks otsustada, kui pikk peaks üleminekuperiood tegelikult olema, siis ta leidis, et muu laskemoona sujuvaks kasutuselevõtuks võiks kuluda minimaalselt 18 kuud.
- (21) Pliihaavlite jahipidamisel kasutamise keelu eduka rakendamise huvides soovitas SEAC keelata pliihaavlite kaasaskandmise jahil olles ja jahile minnes.
- (22) Mis puudutab laskespordi, siis soovitas SEAC kavandatud piirangu tulemuslikkuse huvides teha valikulise erandi ainult 1,9–2,6 mm läbimõõduga pliihaavlitele, kuna laskespordis kasutatakse just sellesse vahemikku jäävaid haavleid.
- (23) Seoses pliist laskemoona kasutamise keeluga eestlaetavates ja muudes ajaloolistes tulirelvades märkis SEAC, et ajaloolistes tulirelvades kasutamiseks sobivad pliivabad alternatiivid seni puuduvad. Ta leidis, et ei saa teha järeldust selle kohta, kas sellisele kasutusele erandi tegemine on põhjendatud kultuuriväärtusega, nagu soovitati avaliku konsultatsiooni käigus, kuna puudub teave selle erandi sotsiaal-majandusliku mõju kohta.
- (24) SEACil ei olnud piisavalt teavet, et jõuda järeldusele, kas kulu, mis tekiks müügikohas teabe pakkumisel (vastavalt ameti ettepanekule, mida toetas RAC), oleks täielikult põhjendatud või oleksid muud hariduslikud meetmed ostukäitumise mõjutamisel tulemuslikumad. SEAC nõustus RACiga, et segaduse vältimiseks ja nõuete täitmise tagamise hõlbustamiseks tuleks teavitamis- ja märgistusnõuete puhul kohaldada sama aine sisalduse piirmäära (1 massiprotsent) kui pliist laskemoona turule viimisel ja kasutamisel. SEAC leidis, et kohapealne täitmise tagamine oleks tulemuslikum juhul, kui kõik pliihaavlipadrunid märgistataks eraldi sellekohase märgise või värvikoodi abil, kuid tal ei olnud piisavalt teavet, mille põhjal saaks teha järeldusi selliste märgiste või värvikoodide tehnilise teostatavuse, kulude ja praktilisuse kohta.
- (25) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 77 lõike 4 punktiga h peeti nõu jõustamisalase teabe vahetamise foorumiga (edaspidi „foorum“). Foorumilt saadud soovitusi võeti arvesse.
- (26) 27. veebruaril 2023 edastas amet komisjonile RACi ja SEACi arvamused¹⁰.

¹⁰ Riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC) *arvamus XV lisa kohase toimiku kohta, milles tehakse ettepanek piirangute kehtestamise kohta pliile ja selle ühenditele*, 2 detsember 2022, <https://echa.europa.eu/documents/10162/2c82ef18-ce5d-4b4f-8ff0-002932154acc>.

- (27) Võttes arvesse XV lisa kohast toimikut, RACi ja SEACi arvamusi, sotsiaal-majanduslikku mõju ja alternatiivide kättesaadavust, leiab komisjon, et plii kasutamine laskemoonas, eelkõige haavlitel, ja kalastustarvetes kujutab endast lubamatut ohtu keskkonnale ja inimeste tervisele. Selle ohu kõrvaldamiseks tuleb tegutseda liidu tasandil. Seepärast on asjakohane piirata selliste kalastustarvete ja laskemoona turule viimist ja kasutamist. Selleks et vähendada keerukust ja suurendada õigusselgust, leiab komisjon, et XV lisa kohases toimikus kavandatud piirang, mis on seotud plii kasutamisega laskemoonas ja kalastustarvetes ning mida RAC ja SEAC on käsitlenud oma arvamustes ja foorum hinnanud oma nõuandes, tuleks võtta vastu kahe eraldiseisva komisjoni määrusega.
- (28) Laskemoona pliisisalduse piirangut tuleks kohaldada sellise laskemoona suhtes, mille pliisisaldus on 1 % massist või suurem. See on määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa kandes 63 sätestatud piirang pliis sisaldavate haavlite kasutamise kohta märgaladel ja nende ümbruses, et vältida märkimisväärset mürgistusohu rändlindudele ja muudele metsloomadele ning nende elupaikadele. Sisaldusmäära piiramist 1 %-le peetakse piisavaks, et tegeleda tuvastatud ohuga, kuid samas on see kergesti saavutatav alternatiivide tootjatele, arvestades, et mõned neist alternatiividest sisaldavad tõenäoliselt lisandina pliisid.
- (29) Komisjon võttis teadmiseks RACi ja SEACi arvamuse, et üleminekuperiood enne pliihaavlite jahipidamisel kasutamise piiramist peaks olema oluliselt lühem kui ameti pakutud viis aastat, kuid mitte lühem kui 18 kuud. Kuna geopoliitiline olukord on märkimisväärselt muutunud võrreldes olukorraga, kus RAC ja SEAC võtsid vastu oma arvamused, ei ole komisjon kindel, et piisavat kogust jahipidamisel kasutatavate pliihaavlite asendamiseks vajalikku alternatiivset laskemoona on võimalik saada ka ameti kavandatud viieaastase üleminekuperioodi jooksul. Seepärast leiab komisjon, et pliihaavlite turuleviimise ja jahipidamisel kasutamise piirangu rakendamine peaks toimuma seitsmeaastase üleminekuperioodi jooksul. Samuti leiab komisjon, et haavli määratlus peaks hõlmama jahipüüsi lastavaid diaboole, kuid mitte kuule, mis tuleks piirangu kohaldamisalast välja jätta.
- (30) Komisjon nõustub SEACi seisukohaga, et pliihaavlite ja kuulide jahipidamisel kasutamise keelu eduka rakendamise huvides peaks jahil olles ja jahile minnes olema keelatud kanda kaasas laskemoona, mille pliisisaldus on 1 % massist või suurem.
- (31) Komisjon võtab teadmiseks SEACi järeldused, et plii kuulide kasutamise piiramine jahipidamiseks ja laskesporadis on proportsionaalne ning et jahipidamiseks, eelkõige vähemalt 5,6 mm kaliibrise kesktulekuulide jaoks on olemas pliivabad alternatiivid. Komisjon märgib siiski, et kaitseotstarbeks kasutatav laskemoon on peamiselt kuulid, sealhulgas plii kuulid, ning et SEACi analüüs plii kuulide kasutamise piiramise võimaliku mõju kohta liidu kaitsevõimele tehti radikaalselt erinevas geopoliitilises kontekstis. Pärast SEACi arvamuse valmimist 2022. aasta detsembris on rahvusvaheliste sündmuste tõttu tekkinud olukord, kus liit peab tugevdama oma kaitsevalmidust ja -suutlikkust kasvavate ohtude tõrjumiseks. 2025. aastal esitas komisjon Euroopa kaitset käsitlevas Valges raamatus¹¹ ja kavas „ReArm Europe“ 2030. aastaks kaitsevalmiduse saavutamise strateegia, mille eesmärk on kiiresti ja oluliselt suurendada liidu kaitseinvesteeringuid ja kaitsevõimet. Muu hulgas nähti strateegiaga

¹¹ Euroopa Komisjon, valge raamat „Euroopa Kaitsevalmidus 2030“, https://commission.europa.eu/document/download/e6d5db69-e0ab-4bec-9dc0-3867b4373019_en?filename=White%20paper%20for%20European%20defence%20-%20Readiness%202030.pdf (inglise keeles).

ette meetmed, millega toetatakse kuulide, sealhulgas pliikuulide strateegilise varu loomist ning luuakse tööstuslik suutlikkus laskemoonavaru vajaduse korral kiiresti täiendada. Seda arvesse võttes ja pärast otsustusprotsessi käigus liikmesriikidega peetud arutelusid peab komisjon asjakohaseks ja vajalikuks jätta kuulid piirangute alt välja, et vältida kasvõi väikest mõju pliikuulide tootmisele. Inimeste tervise ja keskkonna range kaitse plii mõju eest tagab ka ainult haavlite pliisisalduse piiramine. Ameti arvutuste kohaselt väheneb pliiheide pliikuulide jahipidamisel ja välitingimustes laskespordis kasutamise keelamise tõttu 20 aasta jooksul 8 232 tonni. Seda on palju vähem kui pliiheite eeldatav vähenemine 558 000 tonni võrra 20 aasta jooksul, mida annab pliihaavlite turule laskmise ja kasutamise keelamine. Seega avaldab kuulide väljajätmine piirangu tulemuslikkusele vaid väikest mõju.

- (32) Komisjon ei pea põhjendatuks piirangu kehtestamist jahipidamises ja laskespordis kasutatavate pneumorelvadiaboolide suhtes. Muid kui pliiist pneumorelvadiaboole on saada vaid väikestes kogustes. Lisaks ei ole need nii täpsed ja on kuni neli korda kallimad kui pneumorelva pliidiaboolid. Nii amet kui ka riskihindamise komitee olid seisukohal, et piirangu kehtestamine pneumorelva pliidiaboolidele vähendaks pliiheidet vähe. Samuti ei vähendaks see piirang riske inimestele, sest pneumorelva pliidiaboole kasutatakse peamiselt ainult selliste kahjurite hävitamiseks, mida ei kasutata toiduks, mistõttu ei ähvarda liidu elanikke ka pneumorelvadiaboolidest pärit pliiütükkide allaneelamise oht.
- (33) Komisjon nõustub, et jõustamist lihtsustaks see, kui lähtuda ameti esitatud ettepanekust, mida toetavad ka RAC ja SEAC, nimelt keelata laskespordis kasutatavate pliihaavlite turule laskmine ja kasutamine täielikult. Komisjon märgib siiski, et see keeld võib mõjutada liikmesriikide võimalust korraldada olümpiamänge ja muid rahvusvahelisi võistlusi, kus plii kasutamine on kohustuslik. See takistaks ka sportlaste treenimist pliihaavlitel liikmesriikides. Komisjon leiab, et üleminek alternatiivsele laskemoonale (nt terashaavlid) laskespordis võib olla pikemas perspektiivis teostatav. Sarnaselt jahipidamisel kasutatavate pliihaavlitel ei ole siiski selge, kas ameti kavandatud viieaastase üleminekuperioodi jooksul hakatakse alternatiivset laskemoona tootma kogustes, mida on vaja laskespordis kasutatavate pliihaavlite asendamiseks. Seepärast leiab komisjon, et laskespordis kasutatavate pliihaavlite turulelaskmise ja kasutamise piirangu kohaldamist tuleks edasi lükata seitsme aasta võrra.
- (34) Kuna ei ole sugugi selge, millal nimelt laskespordis kasutatav plii asendatakse, on laskespordi puhul põhjendatud ajalise piiranguta erandi tegemine. SEACi soovitusel kohaselt tuleks erand teha ainult haavlitele suurusega 1,9–2,6 mm, sest võistlustel kasutatakse ainult neid kaliibreid. Erand tuleks võimaldada ainult juhul, kui spordilasketiirud võtavad asjakohaseid riskijuhtimismeetmeid plii leviku tõkestamiseks ja plii keskkonda sattumise vähendamiseks. Komisjon on seisukohal, et nõutavate riskijuhtimismeetmete võtmiseks tuleks kehtestada seitsmeaastane üleminekuperiood, kuna lasketiirudele peab jääma piisavalt aega nende meetmete rakendamiseks, sealhulgas vajalike lubade taotlemiseks ja vajaduse korral hangete läbiviimiseks. Komisjon ei pea asjakohaseks lisada kohustuslike riskijuhtimismeetmete hulka kohustust koguda kokku üle 90 % ärakasutatud pliihaavlitest, kuna haavlid on väikesed, kuid ala, millel neid lastakse, on suur, mistõttu nii suure osa haavlite kokkukogumine on väga raske. Komisjon ei toeta ka spordilasketiirude kasutajatele loanõude kehtestamist liikmesriikides, sest ta peab seda liiga bürokraatlikuks ja töömahukaks. Komisjon peab siiski asjakohaseks kehtestada ameti soovitatud kohustus haavlite levialalt pärit äravooluvett (sealhulgas pinnavett) juhtida, jälgida ja vajaduse korral seda töödelda ning lisaks keelata lasketiiru ala põllumajanduslik kasutamine. Komisjon peab

vajalikuks näha ette ka muid riskijuhtimismeetmeid eesmärgiga tagada kaitse, mis on võrreldav ameti ette nähtud meetmetega, nimelt: i) vähemalt kahe konkreetse plii leviku tõkestamise vahendi kasutamine (seinad, vallid ja kõrgendused, võrgud ja haavlikardinad, pindade kinnikatmine); ii) pH taseme seire ja vajaduse korral haavlitega kokku puutuvate alade töötlemine ning iii) pliid sisaldavate haavlite kasutamise lubamine ainult laskespordiliidu liikmetele. Laskespordi jaoks kasutatavatest välilasketiirudest tuleks vähemalt kord kolme aasta jooksul pliihaavleid kokku koguda. Selleks et hõlbustada piirangute täitmist ja saada ülevaade pliihete minimeerimiseks võetud riskijuhtimismeetmete tulemuslikkusest, tuleks välilasketiirudes ka pidada kasutatud ja kokku kogutud pliihaavlite ning haavlitega tulistanud isikute arvestust. Selleks peaksid laskespordi jaoks kasutatavad välilasketiirud tegema selle teabe taotluse korral kättesaadavaks asjaomastele liikmesriigi ametiasutustele. Komisjon leiab, et laskespordile tehtav erand tuleb kümne aasta pärast läbi vaadata, et hinnata edusamme, mida on tehtud alternatiivse laskemoona kasutuselevõtul laskespordis.

- (35) Komisjon peab asjakohaseks teha pliilasekemoonale kehtestatud piirangutest erand ajaloolistele tulirelvadele, nagu eestlaetavad tulirelvad ja nende tänapäevased koopiad, kuna muu laskemoon võib neid pöördumatult kahjustada. Lisaks tunnistas RAC, et selliseid relvi kasutatakse vähe ja erandi tegemine ei vähendaks koguriski kuigi palju.
- (36) Komisjon nõustub RACi ja ametiga, et on põhjendatud nõuda, et jaemüüjad esitaksid nii füüsilistes kui ka veebimüügikohtades ning pakenditel teabe, millega hoiatatakse kasutajaid pliihaavlite kasutamisest tulenevatest ohtudest. Pakendile kantav märge peaks siiski olema ameti soovitatust lühem, et see mahuks ka väikepakenditele ja seda ei oleks vaja paigutada volditavatele etikettidele, külgeseotavatele siltidele või infolehtedele.
- (37) Selleks et piirangu rakendamine oleks sujuv ja kiire ning laskespordiala föderatsioonide liikmed saaksid hõlpsasti ülevaate laskespordialadest, kus on võimalik treenida pliihaavlitega, peaksid liikmesriigid tegema kiiresti kättesaadavaks loetelu nende territooriumil asuvatest laskespordi jaoks kasutatavatest välilasketiirudest, kus on rakendatud asjakohased riskijuhtimismeetmed plii leviku tõkestamiseks ja plii keskkonda sattumise ohu vähendamiseks.
- (38) Piirangud ei peaks kehtima selliste pliihaavlite kasutusviiside suhtes, mis ei olnud loetletud komisjoni poolt 16. juuli 2019. aastal ametile antud ülesandes ja ameti XV lisa kohases toimikus. Need kasutusviisid on järgmised: i) laskmine siseruumides; ii) kasutamine politsei ja õiguskaitseasutuste poolt ning muu kasutus julgeoleku tagamise eesmärgil; iii) kasutamine sõjalisel ja kaitseotstarbel; iv) elutähtsa taristu, kaubalaevade ja väärtuslike laevakonvoide kaitse; v) üldkasutatavate hoonete ja avaliku ruumi kaitse; vi) enesekaitse; vii) relvade ja laskemoona tehniline katsetamine ja kontrollimine; viii) ajaloolised ja tehnilised teadusuuringud ja uurimused; ix) materjalide ja toodete katsetamine ja väljatöötamine ballistilise kaitse ja kohtuekspertiisi jaoks. Samal põhjusel ei tohiks piirangut kohaldada süttikutes ja troppides kasutatava plii suhtes.
- (39) Keskkonna ja inimeste tervise kaitse huvides on mõned liikmesriigid kehtestanud käesoleva määruse sätetest rangemad siseriiklikud sätted, millega keelatakse või piiratakse plii kasutamist haavlites. Kui nõuda neilt liikmesriikidelt, et nad vähendaksid käesoleva määruse nõuete täitmiseks juba kehtestatud kaitsetaset, võib see suurendada plii kasutamist nendes liikmesriikides. See ei oleks kooskõlas aluslepingu artikli 114 lõike 3 kohaselt nõutava range kaitsega. Seepärast tuleks liikmesriikidel võimaldada säilitada rangemad sätted, millega piiratakse ainult plii kasutamist haavlites.

- (40) Võttes arvesse käesoleva määruse üldisemaid sätteid haavlite pliisisalduse kohta ning selleks, et tootjatele ja kasutajatele jääks piisavalt aega muu laskemoona kasutuselevõtuks, tuleks kuni [*Väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **seitse aastat** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva*] kohaldada määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa kande 63 punkte 11–14.
- (41) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1907/2006 vastavalt muuta.
- (42) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 133 alusel loodud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN